



**You have downloaded a document from
RE-BUŚ
repository of the University of Silesia in Katowice**

Title: Chromatografia w badaniu książki zabytkowej : recenzja

Author: Tadeusz Maciąg

Citation style: Maciąg Tadeusz. (2014). Chromatografia w badaniu książki zabytkowej : recenzja. "Nowa Biblioteka" Nr 2 (2014), s. 194-195



Uznanie autorstwa - Na tych samych warunkach - Licencja ta pozwala na kopiowanie, zmienianie, rozprowadzanie, przedstawianie i wykonywanie utworu tak długo, jak tylko na utwory zależne będzie udzielana taka sama licencja.



UNIwersYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH



Biblioteka
Uniwersytetu Śląskiego



Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Tadeusz Maciąg

Instytut Bibliotekoznawstwa i Informatyki Naukowej
Uniwersytet Śląski w Katowicach
e-mail: tadeusz.maciag@us.edu.pl

**CHROMATOGRAFIA W BADANIU KSIĄŻKI ZABYTEKOWEJ / AGNIESZKA
BAKALARZ. – KATOWICE : WYDAWNICTWO UNIwersYTETU
ŚLĄSKIEGO, 2013. – 78, [2] s. : IL. ; 24 CM. – (PRACE NAUKOWE
UNIwersYTETU ŚLĄSKIEGO W KATOWICACH ; NR 3093). –
ISBN 978-83-226-2227-8**

Konserwacja książki zabytkowej sprowadza się do działań, których celem jest zapewnienie zabytkowemu obiektowi jak najdłuższego trwania w niezmienionej postaci. Konserwację przeprowadza się po szczegółowym opisanie obiektu, wykonaniu badań archiwalnych, historycznych i techniczno-naukowych mających na uwadze ustalenie stanu dzieła, wieku i wartości zabytkowej poszczególnych części obiektu, zakresu prac, określenia niezbędnych dla osiągnięcia celu projektu zabiegów konserwatorskich. Konserwator przed przystąpieniem do nich powinien zapoznać się ze stanem fizykochemicznym i mechanicznym materiałów, z jakich zbudowana jest książka.

Podstawowym składnikiem papieru jest celuloza. Poza nim w skład papieru wchodzi różnego typu wypełniacze, w tym kleje zwierzęce. Na stan zachowania papieru zabytkowego wpływają zmiany zachodzące w celulozie, a także w wypełniaczach. Wpływ przemian zachodzących w klejach zwierzęcych na trwałość papieru jest zagadnieniem rzadko poruszonym w literaturze. W publikacji Agnieszki Bakalarz starano się przybliżyć ten temat konserwatorom i osobom zainteresowanym tematyką.

Książka *Chromatografia w badaniu książki zabytkowej* składa się z dziesięciu rozdziałów. Poświęcona jest możliwościom wykorzystania chromatografii gazowej w badaniu książki zabytkowej, a dokładniej do oceny stanu degradacji substancji klejących w papierach zabytkowych. Rozważania poprzedza *Wstęp*, w którym omówiono cel pracy. W dwóch

następnych rozdziałach Autorka scharakteryzowała technologię wytwarzania i materiałoznawstwo zabytkowego papieru czerpanego i naturalne procesy jego starzenia. W obu częściach w sposób zwarty i zrozumiały dla czytelnika opisano przedstawione zagadnienia. W czwartym i piątym rozdziale zaprezentowano chromatograficzne techniki analityczne, podano optymalizację parametrów dla wysokosprawnej chromatografii gazowej oraz dokładnie oceniono przeprowadzone badania, a szczególnie ekstrakcję lipidów z papieru, jej selektywność i skuteczność. W tym celu należy zastosować techniki ekstrakcji do fazy stałej SPE.

W kolejnym rozdziale zamieszczono wyniki badań. Składają się na nie oznaczone profile kwasów tłuszczowych w danych papierach, zaklejanych różnymi klejami zwierzęcymi. Wykazują one zróżnicowany skład jakościowy i ilościowy kwasów tłuszczowych w badanych papierach zaklejanych odmiennymi klejami. W rozdziale siódmym opisano mechanizm fizykochemicznych przemian składników papieru zabytkowego i udział w tym procesie kwasów tłuszczowych.

Publikacja obejmuje poza tym bibliografię, fotografie, rysunki, tabele i wykresy. Agnieszka Bakalarz dowodzi, że w historycznej perspektywie czasowej substancje tłuszczowe i zachodzące z ich udziałem przemiany chemiczne są odpowiedzialne za niekorzystne zmiany we właściwościach papieru zabytkowego.

Publikacja ta wypełnia lukę w piśmiennictwie naukowym dotyczącym chromatografii. Będzie stanowić pożyteczną lekturę dla wielu czytelników zainteresowanych konserwacją zabytkowych materiałów piśmiennych.